

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-136>

УДК 336.1:352

ОЦІНКА ВПЛИВУ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

ASSESSMENT OF THE IMPACT OF DESTABILISING FACTORS ON THE FORMATION OF THE REVENUE PART OF LOCAL BUDGETS

Посаднєва Оксана Михайлівнакандидат економічних наук, доцент,
Херсонський національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8721-5124>**Березинська Марина Олександрівна**здобувач,
Херсонський національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6189-0123>**Posadnieva Oksana, Berezynska Maryna**

Kherson National Technical University

У статті проведено оцінку впливу дестабілізаційних чинників воєнного стану на формування дохідної частини місцевих бюджетів України. Визначено роль місцевих бюджетів у забезпеченні фінансової стійкості громад та регіонального розвитку. Проаналізовано динаміку доходів у довоєнний і воєнний періоди, виявлено регіональні відмінності та ключові фактори впливу: бойові дії, тимчасову окупацію, релокацію бізнесу й вилучення військового ПДФО. Показано, що інфляційні процеси значно спотворюють номінальні показники доходів, а реальне зростання спостерігається лише в кількох західних регіонах. Встановлено, що найбільших втрат зазнали прифронтові та окуповані регіони, тоді як західні області демонструють приріст доходів завдяки переміщенню населення й підприємств. Обґрунтовано потребу у зміцненні фінансової спроможності місцевих бюджетів, диверсифікації доходів і вдосконаленні міжбюджетного вирівнювання.

Ключові слова: місцеві бюджети, доходи бюджетів, фінансова спроможність, міжбюджетні трансферти, податкові надходження.

The article provides a comprehensive assessment of the impact of destabilising factors caused by the state of war on the formation of the revenue side of local budgets in Ukraine. The role of local budgets as a key instrument for ensuring the financial stability of territorial communities, supporting their socio-economic development and implementing the state policy of regional equalisation is determined. The dynamics of local budget revenues in the pre-war and war periods are examined, and changes in tax and transfer revenues are analysed. Particular attention is paid to identifying regional differences in revenue formation and determining the degree of influence of destabilising factors on the financial capacity of local budgets. The main destabilising factors include active hostilities, temporary occupation of territories, business relocation, inflationary processes and the withdrawal of military personal income tax. It has been established that the regions that have suffered the greatest losses are those that are under occupation or in the combat zone, where there has been a reduction in the tax base, a decline in economic activity and an outflow of population. At the same time, western regions far from the front line are showing relative growth in tax revenues due to the relocation of businesses, an increase in the number of internally displaced persons, and the revitalisation of local entrepreneurship. An assessment of real income dynamics was conducted, taking into account the inflation index for 2022–2024, which made it possible to identify hidden losses of budget resources in nominally stable regions. Trends in inter-budgetary redistribution of resources were studied, and it was established that the reduction in subsidies and grants at the beginning of active hostilities was caused by a shift in the state's budgetary policy priorities in favour of financing the defence sector. The gradual restoration of transfers in 2023–2024 became an important factor in stabilising local finances. The article substantiates the need to develop effective mechanisms to increase the financial autonomy of territorial communities, strengthen analytical monitoring of the impact of crisis factors, and improve the system of interbudgetary equalisation in wartime and post-war periods.

Keywords: local budgets, budget revenues, financial capacity, intergovernmental transfers, tax revenues.

Постановка проблеми. Важливу роль в управлінні адміністративно-територіальними одиницями України відіграють місцеві бюджети, основним призначенням яких є забезпечення фінансування регіонального розвитку та виконання соціально-економічних завдань, покладених на органи місцевого самоврядування. У сучасних умовах вони виконують функцію стратегічного важеля, за допомогою якого місцеві органи влади здійснюють вплив на соціально-економічні процеси в регіонах, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану та необхідності забезпечення неперервного функціонування критичної інфраструктури, підтримки життєдіяльності громад і відновлення зруйнованих територій. Місцеві бюджети стають ключовим інструментом мобілізації фінансових ресурсів для реалізації програм відбудови, розвитку підприємництва, соціального захисту населення та підвищення стійкості регіональних економік до зовнішніх викликів. Тому постає необхідність регулярного моніторингу впливу дестабілізаційних чинників на формування дохідної частини місцевих бюджетів з метою подальшого пошуку шляхів стабілізації їх дохідної бази.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика наповнення дохідної частини місцевих бюджетів в умовах воєнного стану привертає значну увагу вітчизняних науковців. Так, Ватаманюк-Зелінська У. З. та Іваньків В. О. у своїй роботі аналізують динаміку та структуру доходів місцевих бюджетів у воєнний період, досліджуючи вплив воєнних дій на різні джерела надходжень [1]. Подібні дослідження, з урахуванням використання акумульованих коштів, проведено Пилипенком Я. В. [2].

Значна кількість наукових праць присвячена впливу податку на доходи фізичних осіб як ключового джерела податкових надходжень, а також ролі місцевих податків у формуванні ресурсної бази місцевих бюджетів. Зокрема, вплив бюджетних інструментів на податкові надходження досліджено у роботах Лещух І. В. [3] та Возняк Г., Патицької Х., Мульської О., Жеребило І., Сорокового Д. [4]. Рабінюк М., Брик Т., Піддубний І., Даркович А., Савісько М., Гацько В. та Титюк С. здійснили моделювання «стійкості» доходів громад (повернення до довоєнних рівнів) під впливом воєнних шоків та оцінили ефекти перерозподілу «військового ПДФО» [5]. На податковій складовій доходів місцевих бюджетів також

зосереджують увагу Коровій В. В. [6] і Сідельникова Л. П. [7; 8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість проведених досліджень, присвячених оцінці впливу військових дій на дохідну частину місцевих бюджетів, недостатньо вивченим залишається питання диференційованого впливу цих чинників на різні регіони, зокрема на території з активними

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є оцінка впливу дестабілізаційних чинників, зумовлених воєнним станом, на формування дохідної частини місцевих бюджетів України та виявлення регіональних відмінностей у їх дії. Для цього необхідно проаналізувати тенденції формування дохідної частини місцевих бюджетів у довоєнний та воєнний періоди, дослідити регіональні відмінності у зміні структури доходів місцевих бюджетів під впливом деструктивних чинників та оцінити роль міжбюджетних трансфертів у стабілізації фінансової спроможності місцевих бюджетів найбільш постраждалих регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Місцеві бюджети становлять основу бюджетної системи України, адже забезпечують фінансову самостійність і результативність діяльності органів місцевого самоврядування, які виконують важливу роль у соціально-економічному розвитку та підтримці територіальних громад. Для ефективного виконання цих завдань органи місцевого самоврядування мають володіти достатніми фінансовими ресурсами для управління регіональною економікою та соціальною сферою, а також певним рівнем автономії у сфері адміністрування податків та інших обов'язкових платежів, що формують доходи місцевих бюджетів.

Як складова публічних фінансів, місцеві бюджети створюють фінансову основу для надання громадських послуг на місцевому рівні й забезпечують реальну фінансову незалежність територіальних громад. Це дозволяє їм приймати управлінські рішення, адаптовані до специфічних потреб населення. Розвиток місцевих бюджетів сприяє залученню громадян до процесу прийняття рішень, посиленню довіри до органів влади та зміцненню соціальної згуртованості в суспільстві.

Призначення місцевих бюджетів та їх сутність можна охарактеризувати наступним чином (рис. 1):

Рис. 1. Призначення місцевих бюджетів

Джерело: сформовано авторами

Місцеві бюджети виконують критично важливу функцію у забезпеченні конституційних гарантій, вирішенні соціальних проблем і підвищенні добробуту населення. Їхнє призначення безсумнівно тісно пов'язане з тим, що вони є одним з основних факторів соціально-економічного розвитку на регіональному рівні.

В умовах воєнного стану, що супроводжується масштабними руйнуваннями та високою економічною нестабільністю, прогнозування доходної частини місцевих бюджетів, зокрема надходжень від податкових і неподаткових джерел, стає надзвичайно складним завданням. У цьому контексті одним із ключових пріоритетів є аналіз поточних тенденцій у формуванні ресурсної бази місцевих бюджетів, що дозволяє виявити додаткові резерви та потенційні джерела надходжень для їхнього зміцнення.

Дослідження доходної частини місцевих бюджетів також є вкрай важливим для забезпечення фінансової стійкості та ефективного функціонування регіональних і муніципальних

органів влади. У сучасних умовах, особливо в період війни, місцеві бюджети відіграють ключову роль у фінансуванні соціальних програм, розвитку інфраструктури та забезпеченні життєдіяльності громад.

Наразі спостерігається значна диференціація територій за їхнім статусом, що зумовлено поточними безпековими умовами. Виходячи зі статусу, можна виділити нові типи територій: прифронтові, прикордонні, з активними бойовими діями, а також тимчасово окуповані. Раніше бюджетні відносини з тимчасово окупованими територіями регулювалися за іншими принципами, що унеможливлювало їх комплексний аналіз. Відповідно до чинного законодавства, тимчасово окуповані території залишаються адміністративно визначеними одиницями, оскільки органи місцевого самоврядування або військові адміністрації, які здійснюють управління на підконтрольних територіях, продовжують отримувати бюджетні надходження. Водночас саме тимчасово окуповані території зазнали найбіль-

ших втрат у всіх категоріях доходів, що значною мірою впливає на загальну фінансову спроможність місцевих бюджетів.

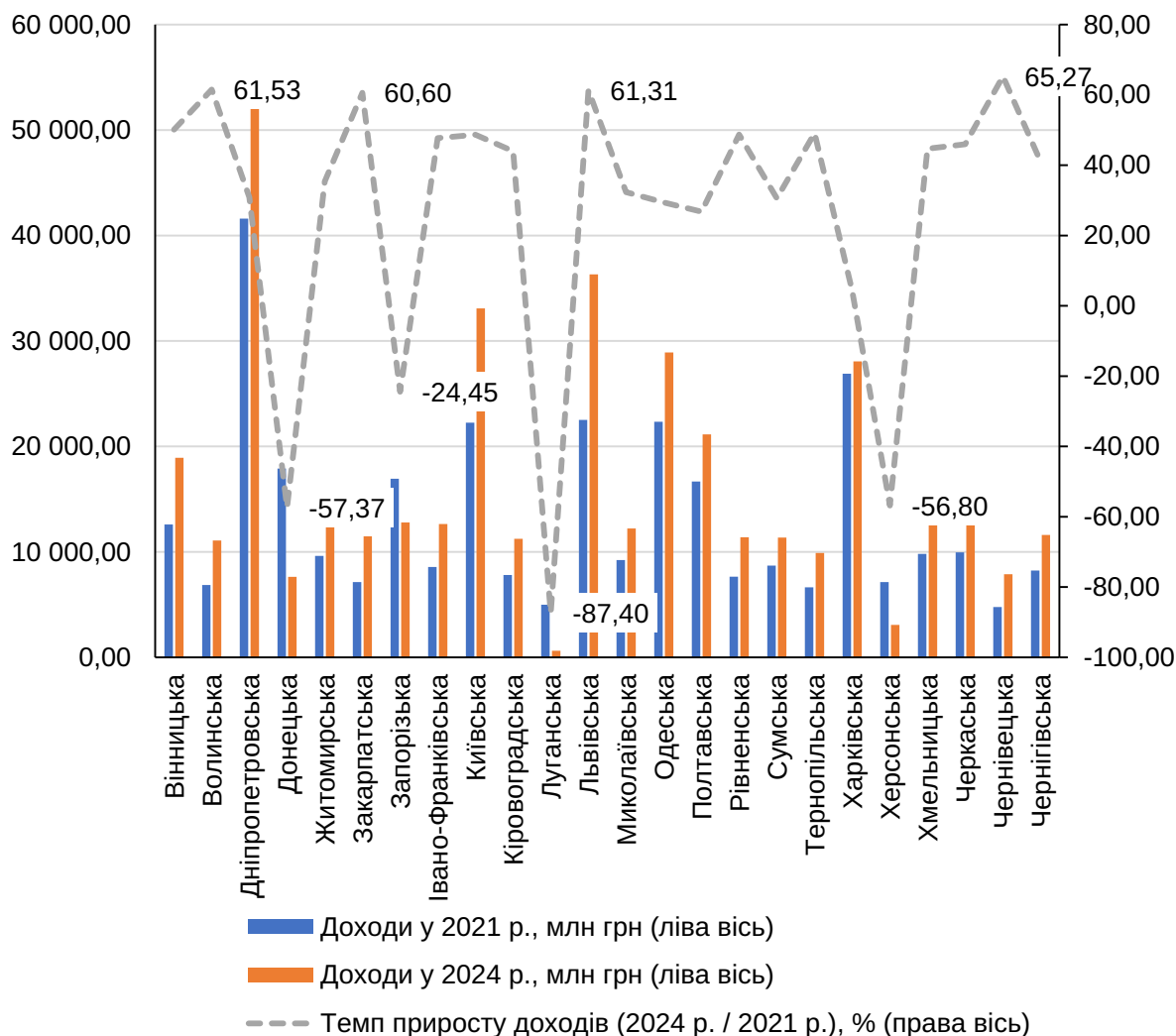
Більш наглядно це проілюстровано на рис. 2.

З рисунку 2 видно, що найбільше падіння доходів місцевих бюджетів зазнали саме ті області, частина яких окупована. Так, доходи зведеного бюджету Донецької області у 2024 році у порівнянні з періодом до повномасштабного вторгнення росії на територію України знизилися на 57,37%, на 56,8% зменшилися доходи зведеного бюджету Херсонської області, на 24,45% – Запорізької області, а найбільше зниження доходів відбулося у Луганській області, оскільки майже вся територія цієї області є окупованою.

Водночас можемо спостерігати зростання доходів зведених бюджетів області за цей же період у інших регіонах України. Так, доходи зведеного бюджету Волинської області

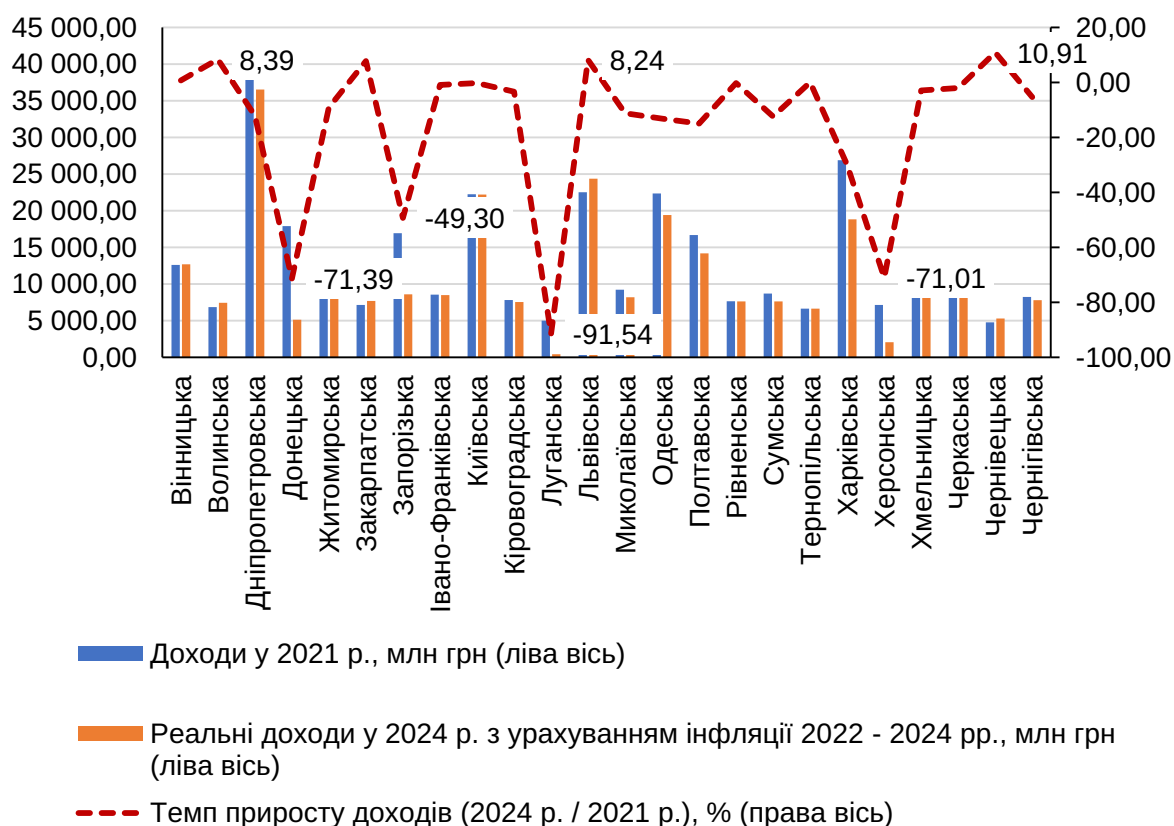
зросли на 61,53%, Закарпатської – на 60,6%, Львівської – на 61,31%, Чернівецької – на 65,27%. Однак, таке зростання в тому числі відбулося за рахунок інфляційних процесів у економіці країни, які були спричинені війною та збільшенням грошової маси. У 2022 році індекс інфляції становив 126,6%, у 2023 році – 105,1%, у 2024 році – 112%. Якщо врахувати рівень інфляції за останні три роки, то отримаємо зовсім інші результати (рис. 3).

З рисунку 3 видно, що здебільшого регіони України збідніли за час повномасштабної війни. Тільки 4 з 24 областей України отримали реальний приріст доходів місцевих бюджетів за остання три роки. Тернопільська та Вінницька область отримали дуже незначний приріст, менше 1%, отже, можна констатувати, що їх доходи не змінилися. Вагомий приріст доходів відбувся тільки у Волинській (+8,39%), Закарпатській (+7,77%), Львівській

Рис. 2. Доходи зведених бюджетів областей України у 2021 та 2024 роках без урахування офіційних трансфертів

Джерело: сформовано на основі [9]

Рис. 3. Динаміка реальних доходів зведених бюджетів областей України у 2021 та 2024 роках за виключенням офіційних трансфертів та з врахуванням рівня інфляції 2022-2024 років

Джерело: сформовано на основі [9; 10]

(+8,24%) та Чернівецькій (+10,91%) областях, що можна пояснити віддаленістю цих регіонів від зони бойових дій, приростом населення через збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб та релокацією бізнесу із зони бойових дій до більш спокійних регіонів.

Зростання кількості працездатного населення у цих областях та релокація бізнесу з регіонів, що постраждали від війни, відповідно, повинні відбитися на податкових надходженнях цих бюджетів (табл. 1).

З таблиці 1 видно, що податкові надходження визначених регіонів протягом 2022–2023 років стабільно зростали, однак таке зростання мало сповільнену динаміку, а у 2024 році у 3 з 4 регіонах відбулося зменшення податкових надходжень у порівнянні з попереднім роком. Якщо ж порівнювати результати 2024 року з довоєнним 2021 роком, то у цих регіонах відбулося значне зростання доходів місцевих бюджетів, а саме на 50% - 60%. Знову ж таки, якщо врахувати індекс інфляції, то темп зростання доходів буде набагато меншим: у Волинській області реальні доходи

зросли на 8,39%, у Закарпатській – на 7,77%, у Львівській – на 8,24%, у Чернівецькій – на 10,91% (рис. 2).

Звісно, що збідніння регіонів України у зв'язку з військовими діями має призвести до зростання обсягів міжбюджетних трансфертів, а саме базових, додаткових дотацій та субвенцій (рис. 4).

Однак, як видно з рис. 4 загальні обсяги міжбюджетних трансфертів у період повномасштабного вторгнення (з 2022 року) зменшилися у порівнянні з довоєнним 2021 роком. У 2022 році зменшилися як обсяги дотацій, так і обсяги субвенцій. Це відбулося через зміну пріоритетів бюджетної політики після повномасштабного вторгнення росії на територію України. Основний фокус було перенесено на фінансування оборонного сектору, армії, безпеки та гуманітарної допомоги. Мирні видатки, в тому числі субвенції на розвиток, освіту, медицину, були переглянуті й скорочені. Зменшилися деякі цільові субвенції, наприклад на соціально-економічний розвиток, які раніше розподілялись «ручним спо-

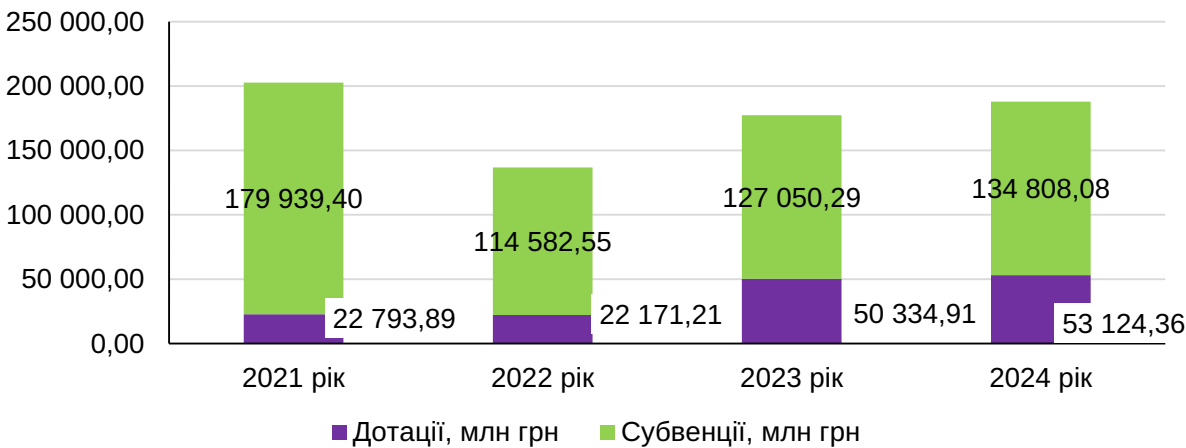

Таблиця 1

Динаміка податкових надходжень зведених бюджетів Волинської, Закарпатської, Львівської та Чернівецької областей у 2021–2024 роках

Область	2021 рік	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Тпр, % (2024 р./ 2021 р.)
	Сума, млн грн	Сума, млн грн	Тпр, %	Сума, млн грн	Тпр, %	Сума, млн грн	Тпр, %	
Волинська	6 252,68	8 660,12	+38,50	9 820,20	+13,40	9 693,91	-1,29	+55,04
Закарпатська	6 229,28	8 828,36	+41,72	10 204,28	+15,59	9 677,75	-5,16	+55,36
Львівська	20 405,10	29 414,22	+44,15	32 396,59	+10,14	32 767,53	+1,14	+60,59
Чернівецька	4 152,16	5 608,30	+35,07	6 489,54	+15,71	6 468,00	-0,33	+55,77

Джерело: сформовано на основі [9]

Рис. 4. Обсяги міжбюджетних трансфертів, наданих з Державного бюджету України місцевим бюджетам у 2021–2024 роках

Джерело: сформовано на основі [9]

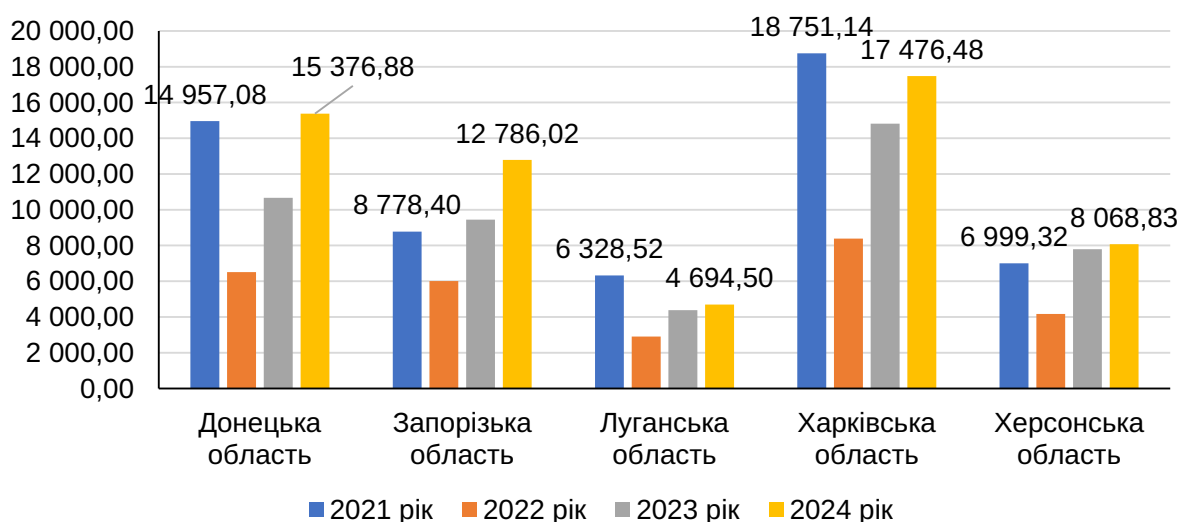
собою». Окремі функції були централізовані, наприклад, управління певними об'єктами або програмами, що раніше фінансувалися через субвенції. Частина програм була заморожена або перенесена на пізніші роки. З 2023 року почалося поступове зростання обсягів міжбюджетних трансфертів. Це збільшення було спрямоване на підтримку економіки та фінансування соціальних програм, що, відповідно, збільшило обсяги трансфертів до місцевих бюджетів [11]. Уряд передбачив додаткову дотацію на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на територіях, що зазнали негативного впливу через військову агресію [12]. З урахуванням цього дотації у місцеві бюджети у 2023 році зросли удвічі у порівнянні з 2022 роком. Також незначне зростання як дотацій, так і субвенцій відбулося і у 2024 році, однак загальні показники обсягу міжбюджетних трансфертів все одно були меншими за рівень 2021 року.

Як було вказано вище, найбільш вразливими регіонами щодо бюджетних доходів є

регіони, в яких ведуться активні бойові дії, та регіони, частина яких знаходиться під окупацією. Розглянемо динаміку трансфертів з державного бюджету до цих регіонів (рис. 5).

З рис. 5 видно, що тенденція щодо отримання офіційних трансфертів з державного бюджету в цілому по Україні (рис. 4) та по регіонам, які найбільш постраждали від війни, здебільшого схожа: різке падіння обсягів трансфертів у 2022 році та поступове їх зростання у 2023–2024 роках. У Донецькій, Запорізькій та Херсонській областях обсяги отриманих трансфертів у 2024 році навіть перевищили аналогічні трансферти у 2021 році. Так, обсяги надання трансфертів до Запорізької області зросли на 45,65% у порівнянні з 2021 роком, до Херсонської – на 15,28%. Це пов'язано з необхідністю продовження фінансування заробітних плат працівників бюджетної сфери навіть на територіях, які наразі знаходяться в тимчасовій окупації. Також причинами є:

1. Вилучення військового ПДФО з місцевих бюджетів: з 1 жовтня 2023 року податок

Рис. 5. Офіційні трансферти, отримані окремими регіонами з Державного бюджету України у 2021–2024 роках

Джерело: сформовано на основі [9]

на доходи фізичних осіб (ПДФО) з грошового забезпечення військовослужбовців було спрямовано до державного бюджету. Це призвело до значного зменшення доходів місцевих бюджетів, особливо в регіонах, де розташовані військові частини. Для компенсації цих втрат було збільшено обсяги міжбюджетних трансфертів з державного бюджету до місцевих [13].

2. Додаткова дотація для постраждалих територій: у 2024 році державний бюджет передбачив додаткову дотацію на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях, що зазнали негативного впливу внаслідок збройної агресії. Херсонська область, яка зазнала значних руйнувань та економічних втрат, отримала частину цієї дотації для відновлення інфраструктури та забезпечення життєдіяльності громади [13].

3. Збільшення соціальних видатків: у 2024 році спостерігалось зростання соціальних виплат, пов'язаних із підтримкою населення в умовах війни, що також вимагало додаткового фінансування з державного бюджету у вигляді трансфертів до місцевих бюджетів [13].

Оскільки податок на доходи фізичних осіб є основним бюджетотворюючим податком для місцевих бюджетів, то вилучення його частини (стосовно ПДФО військовослужбовців) мало значний негативний вплив на доходи місцевих бюджетів усіх регіонів.

За результатами проведеного дослідження можемо констатувати, що регіони, наближені до зони бойових дій або частково окуповані, зазнали найглибшого скорочення доходів, тоді як відносно безпечні області демонструють помірне зростання за рахунок релокації бізнесу та збільшення чисельності населення.

Висновки. Дослідження, проведене у роботі, довело, що місцеві бюджети відіграють ключову роль у забезпеченні соціально-економічної стабільності, фінансової самостійності територіальних громад та реалізації державної політики регіонального розвитку. В умовах воєнного стану їх значення суттєво зростає, адже саме через місцеві бюджети здійснюється фінансування критично важливих функцій – підтримки життєдіяльності населення, утримання об'єктів соціальної інфраструктури, відновлення зруйнованих територій і створення умов для економічного відродження. Результати аналізу свідчать, що повномасштабна війна спричинила глибокі диспропорції у розвитку регіонів та істотне скорочення дохідної бази місцевих бюджетів, особливо у прифронтових і тимчасово окупованих областях. Водночас відносно безпечні регіони демонструють певне зростання надходжень, зумовлене релокацією бізнесу, збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб та активізацією місцевої економіки. У цих умовах першочергового значення набуває формування дієвих механізмів зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів, диверсифікації джерел надходжень і підвищення ефек-

тивності управління фінансовими ресурсами на місцях. На нашу думку, також необхідним є проведення оцінки ефективності механізмів

міжбюджетного вирівнювання в умовах воєнного стану та його адаптація до реалій сьогодення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ватаманюк-Зелінська У. З., Іванків В. О. Формування дохідної частини місцевих бюджетів України в умовах воєнного стану. *Інноваційна економіка*. 2023. № 2. С. 87–94. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.11>
2. Пилипенко Я. В. Формування та виконання місцевих бюджетів в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-46> (дата звернення: 12.10.2025)
3. Лещух І. В. Доходи місцевих бюджетів в умовах війни: трансформація структури та перспективи подальшого формування. *Бізнес Інформ*. 2022. № 4. С. 74–82. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-4-74-82>
4. Voznyak H., Patytska Kh., Mulska O., Zherybylo I., Sorokovy D. Resilience of territorial communities amid the war against Ukraine: The role of budgetary instruments. *Public and Municipal Finance*. 2024. 13(1). P. 41–54. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13\(1\).2024.04](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13(1).2024.04)
5. Maryna Rabinovych, Tymofii Brik, Igor Piddubnyi, Andrii Darkovich, Myroslava Savisko, Valentyn Hatsko & Serhii Tytiuk. Predicting budget robustness of Ukrainian local self-government during Russia's war against Ukraine. *East European Politics*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1080/21599165.2024.2435817> (дата звернення: 12.10.2025)
6. Коровій В. В. Податкові надходження як складова доходів місцевих бюджетів. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 328–336. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-328-336>
7. Сідельникова Л. П., Зосимчук В. В. Місцеве оподаткування як інструмент забезпечення фінансової самодостатності громад. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2025. Вип. 21. Т. 2. С. 135–150. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.135-150>
8. Сідельникова Л. П., Зосимчук В. В. Фіскальні ефекти системи місцевого оподаткування Херсонської області в умовах воєнного стану. *Вісник ХНТУ*. 2024. № 4 (91). С. 394–400. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.4.52>
9. Місцеві бюджети. Open Budget. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget?id=2600000000> (дата звернення: 14.10.2025).
10. Індекс інфляції. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/2024/> (дата звернення: 15.10.2025).
11. Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2023 рік у січні-вересні. Рахункова палата. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2023/27-1_2023/Vysn_27-1_2023.pdf (дата звернення: 18.10.2025).
12. Онищук І. Аналіз місцевих бюджетів за 2023 рік. Всеукраїнська асоціація ОТГ. URL: <https://hromady.org/analiz-miscevix-byudzhativ-za-2023-rik/> (дата звернення: 19.10.2025).
13. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 року № 2120-IX. Дата оновлення: 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 19.10.2025).

REFERENCES:

1. Vatanianuk-Zelinska U. Z., Ivankiv V. O. (2023) Formuvannia dokhidnoi chastyny mistsevykh biudzhativ Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Formation of the revenue part of local budgets of Ukraine under martial law]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy*, no. 2, pp. 87–94. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.11> (in Ukrainian)
2. Pylypenko Ya. V. (2023) Formuvannia ta vykonannia mistsevykh biudzhativ v umovakh viiny [Formation and execution of local budgets in wartime]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-46> (accessed October 12, 2025) (in Ukrainian)
3. Leshchukh I. V. (2022) Dokhody mistsevykh biudzhativ v umovakh viiny: transformatsiia struktury ta perspektyvy podalshoho formuvannia [Local budget revenues in wartime: structural transformation and prospects]. *Biznes Inform – Business Inform*, no. 4, pp. 74–82. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-4-74-82> (in Ukrainian)
4. Voznyak H., Patytska Kh., Mulska O., Zherybylo I., Sorokovy D. (2024) Resilience of territorial communities amid the war against Ukraine: The role of budgetary instruments. *Public and Municipal Finance*, 13(1), pp. 41–54. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13\(1\).2024.04](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13(1).2024.04)

5. Rabinovych M., Brik T., Piddubnyi I., Darkovych A., Savisko M., Hatsko V., Tytiuk S. (2024) Predicting budget robustness of Ukrainian local self-government during Russia's war against Ukraine. *East European Politics*. DOI: <https://doi.org/10.1080/21599165.2024.2435817> (accessed October 12, 2025)
6. Korovii V. V. (2020) Podatkovi nadkhodzhennia yak skladova dokhodiv mistsevykh biudzhetyv [Tax revenues as a component of local budget revenues]. *Biznes Inform – Business Inform*, no. 3, pp. 328–336. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-328-336> (in Ukrainian)
7. Sidelnikova L. P., Zosymchuk V. V. (2025) Mistseve opodatkuvannia yak instrument zabezpechennia finansovoi samodostatnosti hromad [Local taxation as a tool for ensuring financial self-sufficiency of communities]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual Problems of Regional Economy Development*, vol. 21, pt. 2, pp. 135–150. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.135-150> (in Ukrainian)
8. Sidelnikova L. P., Zosymchuk V. V. (2024) Fiskalni efekty systemy mistsevoho opodatkuvannia Khersonskoi oblasti v umovakh voiennoho stanu [Fiscal effects of the local taxation system of Kherson region under martial law]. *Visnyk KhNTU – Herald of KhNTU*, vol. 4 (91), pp. 394–400. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.4.52> (in Ukrainian)
9. Mistsevi biudzhety [Local budgets]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/local-budget?id=2600000000> (accessed October 14, 2025) (in Ukrainian)
10. Indeks inflatsii [Inflation index]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/2024/> (accessed October 15, 2025) (in Ukrainian)
11. Rakhunkova palata Ukrainy (2023) Vysnovok pro rezultaty analizu vykonannia Zakonu pro Derzhavnyi biudzhety Ukrainy na 2023 rik u sichni–veresni [Conclusion on the results of the analysis of the implementation of the Law on the State Budget of Ukraine for 2023 (January–September)]. Available at: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2023/27-1_2023/Mysn_27-1_2023.pdf (accessed October 18, 2025) (in Ukrainian)
12. Onyshchuk I. (2024) Analiz mistsevykh biudzhetyv za 2023 rik [Analysis of local budgets for 2023]. Vseukrainska asotsiatsiia OTH – All-Ukrainian Association of Communities. Available at: <https://hromady.org/analiz-miscevix-byudzhetyv-za-2023-rik/> (accessed October 19, 2025) (in Ukrainian)
13. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo dii norm na period dii voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 15.03.2022 r. No 2120-IX [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine for the period of martial law: Law of Ukraine of March 15, 2022 No 2120-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (accessed October 19, 2025). (in Ukrainian)